

RP 50/2015 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 8 § i lagen om garantipension, lagen om handikappförmåner och 103 § i folkpensionslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om garantipension ändras så att garantipensionens belopp höjs med 23 euro. Det föreslås vidare att lagen om handikappförmåner ska ändras så att kostersättningen stryks bland förmånerna enligt lagen. Dessutom föreslås i propositionen en precisering av de bestämmelser som gäller betalning till Folkpensionsanstalten av statens andel av finansieringen av de förmåner som Folkpensionsanstalten betalar.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2016 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÅGE	3
2 FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR	3
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	4
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	4
DETALJMOTIVERING	5
1 LAGFÖRSLAG	5
1.1 Lagen om garantipension	5
1.2 Lagen om handikappförmåner	5
1.3 Folkpensionslagen	5
2 IKRAFTTRÄDANDE	6
LAGFÖRSLAG	7
1. Lag om ändring av 8 § i lagen om garantipension	7
2. Lag om ändring av lagen om handikappförmåner	8
3. Lag om ändring av 103 § i folkpensionslagen	9
BILAGA	10
PARALLELLTEXTER	10
1. Lag om ändring av 8 § i lagen om garantipension	10
2. Lag om ändring av lagen om handikappförmåner	11
3. Lag om ändring av 103 § i folkpensionslagen	13

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Syftet med garantipensionen är att genom pension som betalas av statsmedel trygga försörjningen för en pensionstagare som är bosatt i Finland, om pensionstagarens pensioner inte i övrigt räcker till skäligen försörjning. Storleken på garantipensionen beror på alla andra pensioner som pensionstagaren får från Finland eller utlandet. Full garantipension får endast de som inte har några andra pensioner. Övriga pensioner dras av från garantipensionens fulla belopp.

Bestämmelser om garantipensionens belopp finns i lagen om garantipension (703/2010) och garantipensionen justeras utan ansökan årligen i början av januari med folkpensionsindexet att motsvara ökningen av levnadskostnaderna. År 2015 är garantipensionens belopp enligt 8 § i lagen om garantipension 746,57 euro per månad.

Förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007) är handikappförmåner för personer under 16 år, handikappbidrag för personer över 16 år och vårdbidrag för pensionstagare. Även kostersättning betraktas som en handikappförmån. De som lider av celiaki kan få ersättning för de extra kostnader som den glutenfria dieten innebär i enlighet med lagen om handikappförmåner. Ersättningen är avsedd för personer som fyllt 16 år. Ersättningen är 23,60 euro per månad och den betraktas som skattefri inkomst.

Ur Folkpensionsanstaltens folkpensionsfond betalas ålderspensionerna, sjukpensionerna, barnförhöjningarna och familjepensionerna enligt folkpensionslagen. Ur folkpensionsfonden betalas också sådana folkpensions- och familjepensionskostnader som enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) anses ingå i grundskyddsandelen. Ur folkpensionsfonden betalas dessutom de verksamhetskostnader och övriga kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av ovannämnda förmåner och av verkställigheten av de övriga förmåner som betalas ur folkpensionsfonden och som avses i 12 b § i lagen om Folkpensionsanstalten.

Enligt 103 § i folkpensionslagen (568/2007) ska staten månatligen till Folkpensionsanstalten betala de finansieringsandelar som avses i 98 § i folkpensionslagen. Staten betalar i förskott för de förmåner som avses i 97 § 1 mom. månatligen till Folkpensionsanstalten 90 procent av det beräknade beloppet av statens finansieringsandel. Det förskottsbelopp för statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader som ska betalas i december bestäms dock så att minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar kan uppnås.

2 Föreslagna ändringar

Statsminister Juha Sipiläs regering föreslår att utkomsten för dem som har de minsta pensionsinkomsterna ska förbättras genom att garantipensionen höjs. Regeringen föreslår att garantipensionen höjs med 23 euro från ingången av 2016.

Regeringen föreslår att den kostersättning på 23,60 som betalas till personer som lider av celiaki stryks ur lagen om handikappförmåner. Den föreslagna ändringen skapar klarhet i systemet med handikappförmåner som helhet. Med tanke på systemet som helhet avviker kostersättningen i egenskap av stödform som är avsedd för en enda sjukdomsgrupp från andra stöd inom systemet med handikappförmåner, vilka i princip inte beviljas direkt med stöd av någon viss diagnostiserad sjukdom eller skada. Systemet med handikappförmåner ändrades dessutom genom en lagändring som trädde i kraft i juni 2015. Vårdbidraget för pensionstagare och han-

RP 50/2015 rd

dikappbidraget för personer över 16 år sågs över så, att kostnader som föranleds av sjukdom inte längre ensamma påverkar beviljandet av handikappbidrag eller vårdbidrag för pensionstagare. Vårdbidrag för pensionstagare eller handikappbidrag för personer över 16 år som beviljas med stöd av någon annan sjukdom än celiaki förutsätter alltid nedsatt funktionsförmåga och att någon annan bevilningsgrund, såsom olägenhet eller hjälpbehov som kan bedömas medicinskt, föreligger.

Även efter att kostersättningen slopas beaktas celiaki på annat sätt i systemet med handikappförmåner. Enligt Folkpensionsanstaltens gällande anvisningar har personer under 16 år på grund av en korrekt diagnostiserad celiaki eller hudceliaki rätt till handikappbidrag med grundbelopp för personer under 16 år, som uppgår till 93,28 euro (enligt 2015 års indexnivå). När det gäller andra handikappförmåner, dvs. handikappbidrag för personer som fyllt 16 år och vårdbidrag för pensionstagare, bedöms rätten till bidrag i fråga om personer som lider av celiaki på samma sätt som i fråga om andra sökande. Ändringen i fråga om kostersättningen avses träda i kraft vid ingången av 2016.

Folkpensionslagens paragraf om betalning av statens andel ändras enligt förslaget så, att det belopp som behövs för att uppnå minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar inte längre beaktas när förskottsbeloppet för statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader bestäms. Statens andel av minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar granskas separat, inte tillsammans med omkostnaderna. Det föreslås att paragrafen ändras så, att regleringen på detaljnivå överförs till förordning av statsrådet, och så att huvudregeln om betalning av statens andel och om hur statens andel bestäms kvarstår i lagen. Regleringen förändras inte som helhet.

3 Propositionens konsekvenser

Enligt förslaget höjs garantipensionen med 23 euro 2016. I och med höjningen stiger utgifterna för garantipensionen med uppskattningsvis ungefär 30 miljoner euro och är 192 miljoner euro 2016.

Enligt förslaget beviljas från ingången av 2016 inte längre nya kostersättningar, och utbetalningen av redan beviljade kostersättningar upphör. För närvarande får ca 34 000 personer kostersättning, och 2014 betalades sammanlagt ca 9,4 miljoner euro i kostersättning. Ändringen minskar statens utgifter för handikappförmåner med ca 10 miljoner euro per år.

Den föreslagna höjningen av garantipensionen orsakar inga extra kostnader för verkställandet hos Folkpensionsanstalten. Slopandet av kostersättningen minskar i någon utsträckning Folkpensionsanstaltens kostnader för verkställandet och dessutom kostnaderna för hälso- och sjukvården till den del det inte längre är nödvändigt att utföra åtgärder eller skriva läkarutlåtanden för ansökan om kostersättning.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Också Folkpensionsanstalten har deltagit i beredningen.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2016 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om garantipension

8 §. I 1 mom. föreskrivs om garantipensionens belopp. Enligt förslaget höjs garantipensionens lagliga belopp vid ingången av 2016 till 612,16 euro. De belopp som anges i lag om garantipension motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2001 har beräknats.

1.2 Lagen om handikappförmåner

2 §. Det föreslås att paragrafens 3 mom. upphävs. I paragrafen anges förmånerna enligt lagen om handikappförmåner. Eftersom kostersättning inte längre beviljas i form av förmån enligt lagen om handikappförmåner, föreslås det att omnämmandet av kostersättningen stryks.

14 §. Det föreslås att paragrafen upphävs. Kostersättning beviljas enligt förslaget inte längre i form av förmån enligt lagen om handikappförmåner.

19 §. Det föreslås att paragrafen upphävs. Kostersättning beviljas enligt förslaget inte längre i form av förmån enligt lagen om handikappförmåner, och därför föreslås det att paragrafen om ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om kostersättning stryks såsom obehövlig.

51 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om indexbindning av handikappförmåner och avrundning av de belopp som nämns i lagen om handikappförmåner. Kostersättning beviljas enligt förslaget inte längre i form av förmån enligt lagen om handikappförmåner, och därför föreslås det att 1 mom. ändras så att det obehövliga omnämmandet av kostersättning stryks.

1.3 Folkpensionslagen

103 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om betalning av statens andelar till Folkpensionsanstalten för de förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden. Det föreslås att bestämmelser på detaljnivå överförs från 1 mom. till förordning av statsrådet, och att huvudregeln om betalning av statens andel och om hur statens andel bestäms kvarstår i momentet. Regleringen som helhet förändras inte. Det föreslås att det genom förordning av statsrådet bestäms att staten månatligen till Folkpensionsanstalten ska betala 90 procent av det beräknade beloppet av statens finansieringsandel för de förmåner som avses i 97 § 1 mom. i folkpensionslagen, dvs. för ålderspensioner, sjukpensioner, barnförhöjningar och familjepensioner.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. upphävs. När förskottsbeloppet för statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader bestäms, ska det belopp som behövs för att uppnå minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar inte längre beaktas. Statens andel för uppnående av minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar granskas separat, inte tillsammans med omkostnaderna.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om garantipension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om garantipension (703/2010) 8 § 1 mom. som följer:

8 §

Garantipensionens belopp

Den fulla garantipensionen är 612,16 euro i månaden.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om handikappförmåner (570/2007) 2 § 3 mom., 14 § och 19 §, av dem 14 §
sådan den lyder delvis ändrad i lag 697/2012 och 19 sådan den lyder delvis ändrad i lag
1050/2009, samt
ändras 51 § 1 mom. som följer:

51 §

Indexbindning och avrundning av beloppen

De belopp som anges i denna lag, bortsett från inkomstgränsen enligt 13 §, binds vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 103 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i folkpensionslagen (568/2007) 103 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1130/2010,
samt
ändras 103 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1130/2010, som följer:

103 §

Betalning av statens andelar

Staten ska månatligen till Folkpensionsanstalten betala de finansieringsandelar som avses i 98 §.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 28 september 2015

Statsministerns ställföreträdare, utrikesminister

Timo Soini

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä

1.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om garantipension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om garantipension (703/2010) 8 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Garantipensionens belopp

Den fulla garantipensionen är 593,79 euro i månaden.

Föreslagen lydelse

8 §

Garantipensionens belopp

Den fulla garantipensionen är 612,16 euro i månaden.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om handikappförmåner (570/2007) 2 § 3 mom., 14 § och 19 §, av dem 14 §
sådan den lyder delvis ändrad i lag 697/2012 och 19 sådan den lyder delvis ändrad i lag
1050/2009, samt
ändras 51 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förmåner

Även kostersättning betraktas som en handikappförmån. Kostersättning beviljas tills vidare.

14 §

Kostersättning

Rätt till kostersättning har den som fyllt 16 år och som på grund av en korrekt diagnostiserad sjukdom är absolut tvungen att använda glutenfria produkter. Kostersättningen är 23,60 euro i månaden.

Kostersättning kan betalas samtidigt med handikappbidrag eller vårdbidrag.

19 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om kostersättning

Av en ansökan om kostersättning skall de uppgifter enligt 17 § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten som gäller sökanden framgå. I ansökan skall dessutom lämnas uppgifter om den sjukdom som berättigar till kostersättning.

Föreslagen lydelse

2 §

Förmåner

(upphävs)

14 §

Kostersättning

(upphävs)

19 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om kostersättning

(upphävs)

RP 50/2015 rd

Gällande lydelse

Den som får kosterättning ska meddela de uppgifter enligt 17 § 2 mom. 1 punkten som gäller honom eller henne.

Den som ansöker om och den som får kosterättning skall lämna Folkpensionsanstalten även övriga uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av förmånen.

51 §

Indexbindning och avrundning av beloppen

De belopp som anges i denna lag, bortsett från inkomstgränsen enligt 13 § och beloppet av kosterättning enligt 14 §, binds vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Föreslagen lydelse

51 §

Indexbindning och avrundning av beloppen

De belopp som anges i denna lag, bortsett från inkomstgränsen enligt 13 §, binds vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Denna lag träder i kraft den _____ 20__ .

3.

Lag

om ändring av 103 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i folkpensionslagen (568/2007) 103 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1130/2010,
samt
ändras 103 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1130/2010, som följer:

Gällande lydelse

103 §

Betalning av statens andelar

Staten ska månatligen till Folkpensionsanstalten betala de finansieringsandelar som avses i 98 §. I förskott för de förmåner som avses i 97 § 1 mom. ska staten månatligen till Folkpensionsanstalten betala 90 procent av det beräknade beloppet av statens finansieringsandel.

Det förskottsbelopp för statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader som ska betalas i december bestäms dock så att minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar kan uppnås.

Föreslagen lydelse

103 §

Betalning av statens andelar

Staten ska månatligen till Folkpensionsanstalten betala de finansieringsandelar som avses i 98 §.

(2 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .